

Psychological Capital Perception Scale: A Scale Development Study

Fulya ATILA, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0002-8537-8808
Burhanettin DÖNMEZ, Başkent University, ORCID ID: 0000-0002-1175-8744

Abstract

The aim of the study is to develop a valid and reliable measurement tool to determine the perceptions of university students about their psychological capital. The study, in which quantitative research methods were used, was carried out with 1278 undergraduate students at İnönü University. As a result of the study, "Psychological Capital Perceptions Scale (PCPS)" was developed. The scale consists of 4 sub-dimensions, including 4 items in the dimension of self-efficacy, 4 items in the dimension of hope, 5 items in the dimension of psychological resilience, and 4 items in the dimension of optimism, and a total of 17 items. As a result of Exploratory Factor Analysis (EFA) conducted with 302 undergraduate students, the Kaiser Mayer Olkin (KMO) value of the scale was found to be .904 and the Bartlett test result was found to be significant. It was determined that 17 items and 4 sub-dimensions obtained as a result of Varimax rotation explained 58.93% of the total variance. In the second level, Confirmatory Factor Analysis (CFA) conducted with 892 undergraduate students: $\chi^2=463.294$, $p=.000$, $sd=115$, $\chi^2/sd=4.029$, $RMSEA=0.058$, $NFI=0.91$, $CFI=0.93$, $GFI=0.94$, The resulting structure was confirmed by finding $RMR=0.037$. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient was calculated as ".88" for the whole scale. It can be said that the scale is appropriate to use to determine the psychological capital perceptions of university students.

Keywords: psychological capital, undergraduate students, scale development

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 23, No 1, 2022
pp. 515-538
DOI:10.17679/inuefd.1004336

Article Type
Research Article

Received
04.10.2021

Accepted
05.05.2022

Suggested Citation

Atila, F. & Donmez, B. (2022). Psychological Capital Perception Scale: A Scale Development Study, Inonu University Journal of the Faculty of Education, 23(1), 515-538. DOI: 10.17679/inuefd.1004336

This article was produced from the doctoral thesis accepted by Inonu University, Institute of Educational Sciences in April, 2019.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

As a result of the analyzes made, the psychological capital scale PsyCap Questionnaire (PCQ) developed by Luthans, Youssef and Avolio (2007), and the Hope Scale developed by Snyder et al. (1996) for the "hope" dimension, which is one of the components of psychological capital, "optimism". Sub-dimension from Life Orientation Test developed by Scheier, Carver and Bridges (1994; cited in Tösten, 2015) and Resillience Measure developed by Wagnild and Young (1993; cited in Tösten, 2015) in "psychological resilience" sub-dimension. Additionally, the General Self-Efficacy Measure developed by Chen, Gully, and Eden (2001; cited in Tösten, 2015) for the "self-efficacy" sub-dimension, has been found to be useful in many studies. Although the scales mentioned in the scale developed in this study were used, the psychological capital scales developed by Çetin and Basım (2012) and Tösten (2015) were also used. There was a need to develop a new scale due to reasons, such as the scale existing in the national literature is an adaptation study. Furthermore, the scale developed for teachers cannot adequately measure students' perceptions. However, considering that the components of psychological capital may change according to cultural characteristics, a new scale has been developed and brought to the literature with the intention of bringing a unique scale to our country.

Purpose

The aim of the study is to develop a valid and reliable measurement tool to determine the perceptions of university students about their psychological capital.

Method

The research was conducted via the survey model and quantitative methodology. In the study, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis and item-total correlations were calculated within the scope of determining the validity of the scale. In order to calculate the reliability of the scale, Cronbach Alpha internal consistency coefficient and test-retest correlations were calculated. It was carried out with 1278 undergraduate students at İnönü University. 302 students and 892 students were included in the first and the second study group respectively.

Findings

1. Findings Related to the Validity Studies of the Psychological Capital Perceptions Scale (PCPS)

Explanatory and confirmatory factor analyzes were performed within the scope of validity studies in the study, and corrected item-total correlation coefficients were calculated.

In order to perform the exploratory factor analysis (EFA), which is a parametric test, first of all, the data should have single [Skewness= -.307) and Kurtosis (Kurtosis= -.094)] and multivariate normality [Mahalanobis Distance], linearity [QQ Plot Chart], outlier [Histogram, Box-Plot plots] and whether it meets the requirements of multi-connectivity has been checked. As a result of the analyzes made on these assumptions, it was seen that the data were suitable for EFA. As a result of testing these assumptions, data that did not meet the multivariate normality conditions were also excluded from the analysis, and EFA was performed with a data

set consisting of a total of 302 people. Before EFA was performed in the study, whether the data were suitable for factor analysis was tested with the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) coefficient and Bartlett sphericity test. In the analyzes performed, after it was determined that the data were suitable for factor analysis (KMO = .904, Bartlett Test of Sphericity = 19356.938, $p=.000$), EFA was performed according to the principal component analysis method on the data obtained to determine the construct validity.

As a result of the EFA, a four-factor scale consisting of a total of 17 items was obtained. The eigenvalues of these factors were 2.919, respectively; 2,554; 2,334 and 2,212; the variances they explained were also 17,173%, respectively; 15,023%; 13,727%; and 13,010%. The total variance explained by the four-factor structure forming the scale is 58.93%. When the factor load values of 17 items collected in four factors are examined, it is seen that the lowest value is .430 and the highest factor load value is .797.

In order to evaluate the model-data fit regarding the factor structure determined as a result of EFA, first and second level CFA was also performed on the data obtained from the original application (N=892). The fit indices in the second level CFA result are similar to the good fit indices obtained from the first level CFA results. The fit indices obtained as a result of the second level CFA are as follows: $\chi^2=463.294$, $p=.000$, $sd=115$, $\chi^2/sd=4.029$, RMSEA=0.058, NFI=0.91, CFI=0.93, GFI=0.94, RMR=0.037. According to these results, it can be stated that the fit indices have good or excellent fit. The data obtained as a result of explanatory and confirmatory factor analyzes provided evidence confirming the construct validity of the Psychological Capital Perceptions Scale.

2. Findings Related to Psychological Capital Perceptions Scale (PCPS) Reliability Studies

At the end of the analyzes carried out to determine the internal consistency of the items in each factor in order to determine the reliability of the scale, the Cronbach Alpha internal consistency coefficients were “.77” for self-efficacy, “.82” for endurance, “.70” for optimism and hope. It was calculated as “.71” for the size. It was calculated as “.88” for the whole scale.

In order to determine the consistency of the scale over time, the measurement tool was applied to 56 students studying at the Faculty of Education at İnönü University, with an interval of three weeks. As a result of the analyzes made on the data obtained from this application, the test-retest reliability coefficient of the scale was calculated as “.824”.

As a result of the findings, it can be stated that the measurement tool developed to determine the psychological capital perceptions of university students is valid and reliable.

Discussion & Conclusion

In this study, "Psychological Capital Perceptions Scale" consisting of 17 items was developed to determine students' perceptions of psychological capital. The resulting scale consists of four sub-dimensions: Self-efficacy, Hope, Resilience and Optimism. As a result, it has been determined that the "Psychological Capital Perceptions Scale (PSAS)", which consists of 17 items and four sub-dimensions, is a valid and reliable measurement tool that can be used to determine the psychological capital perceptions of university students.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Fulya ATİLA, MEB, ORCID ID: 0000-0002-8537-8808

Burhanettin DÖNMEZ, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-1175-8744

Öz

Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik sermayelerine ilişkin algılarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışma, İnönü Üniversitesindeki 1278 lisans öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda "Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği (PSAÖ)" geliştirilmiştir. Ölçek özyeterlilik boyutunda 4, umut boyutunda 4, psikolojik dayanıklılık boyutunda 5, iyimserlik boyutunda 4 madde olmak üzere 4 alt boyuttan ve toplam 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan her madde, puan değeri olarak "1 = Beni Hiç Tanımlamıyor", "2 = Beni Az Tanımlıyor", "3 = Beni Orta Derecede Tanımlıyor", "4 = Beni İyi Tanımlıyor", "5 = Beni Çok İyi Tanımlıyor" seçeneklerinden oluşan, Likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Ölçme aracından yer alan soruların tamamı olumlu ifadelerden oluştuğundan, alınan puanların artması üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarının yüksek olduğunu, azalması ise üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarının düşük olduğunu göstermektedir. 302 lisans öğrencisi ile yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçeğin Kaiser Mayer Olkin (KMO) değeri. 904 ve Bartlett testi sonucu anlamlı bulunmuştur. Varimax döndürmesi neticesinde elde edilen 17 madde ve 4 alt boyutlu ölçeğin toplam varyansın %58,93'ünü açıkladığı belirlenmiştir. 892 lisans öğrencisi ile yapılan ikinci düzey Doğrulayıcı Faktör Analizinde (DFA) ise : $\chi^2=463.294$, $p=.000$, $sd=115$, $\chi^2/sd=4.029$, $RMSEA=0.058$, $NFI=0.91$, $CFI=0.93$, $GFI=0.94$, $RMR=0.037$ bulunarak elde edilen yapı doğrulanmıştır. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise ölçeğin tümü için ".88" olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarını belirlemek için kullanımının uygun olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: psikolojik sermaye, üniversite öğrencileri, ölçek geliştirme

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt X, Sayı X, 20XX
ss. 515-538
DOI:10.17679/inuefd.1004336

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
04.10.2021

Kabul Tarihi
05.05.2022

Önerilen Atıf

Atıla, F. & Dönmez, B. (20XX). Psikolojik sermaye algıları ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, X(X), 515-538. DOI: XXXXXXXXXXXXXXX

Bu makale İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından Nisan, 2019 tarihinde kabul edilen doktora tezinden üretilmiştir.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Giriş

Literatürde onlarca sermaye türünden bahsedilmektedir. Sermaye kavramının son dönemlerde daha da genişlediği, insanın ve insanın temel bileşenlerinin de sermayeye dâhil edildiği görülmektedir (Atila, 2019). Post pozitivist paradigmayla birlikte insanı bir kaynak olarak gören ve bu kaynağın yönetilmesi gerektiğini vurgulayan çalışmalar mevcuttur. Bu anlamda sermaye türlerine bakıldığında doğal sermayenin yanı sıra beşerî sermayenin (Yavuz, 2012) varlığından bahsedilebilir. Sermaye kavramı, iktisadi-idari bilimler ve örgütsel davranış çerçevesinde “beşerî sermaye”, “sosyal sermaye”, “duygusal sermaye” ve “kültürel sermayenin” açıklanmasında da yararlanılmaktadır (Luthans vd., 2007). Geleneksel anlamda bilinen ekonomik sermaye “neye sahip olduğumuzla”, sahip olunan donanım, fon, fabrika, araç ve diğer parasal değeri olan varlıklarla ilişkilidir. Beşerî sermaye “neler bildiğimizi” ifade eder ve beceri, bilgi, fikir, birikim, tecrübe, yetenek, eğitim, yeterlilik ve uzmanlık gibi kavramları kapsar. Sosyal sermayeyse “kimleri tanıyoruz” sorusunu cevaplandırarak örgüt içindeki ve dışındaki bağlar, karşılıklı ilişkiler, arkadaşlar ve yakın çevredeki insanlar arasında sosyal ağ kurma olgusuna odaklanmaktadır. Tüm bunların yanı sıra “biz kimiz” sorusunu cevaplayan, oluşan eksikliği giderecek olan sermaye türü için de psikolojik sermaye olgusu öne sürülmüştür (Luthans vd., 2004). Genel olarak kim olduğumuz ve ondan da ötesi şu an en iyi olma ve gelecekte ne olacağımızla alakalı bir olgudur. Bu yönüyle, pozitif psikolojik sermaye diğer sermaye türlerinden farklılaşmaktadır. Bu kavram “bireyin verimlilik elde etme amacıyla ekonomik, beşerî ve sosyal sermayeleri başarılı bir şekilde örgüte katabilme yeteneği” olarak değerlendirilebilmektedir (Polatçı, 2011).

Psikolog Martin Seligman liderliğindeki bir grup, pozitif psikolojinin amacının, insanlarda nelerin yanlış olduğundan ziyade, nelerin doğru olduğunu vurgulamak, zayıf tarafların aksine güçlü taraflara odaklanmak, sağlıklı, huzurlu ve refah bir hayatın oluşturulması ile ilgilenmek olduğunu ifade etmiştir (Luthans, 2002b). Seligman ve Csikszentmihalyi (2000) çalışmaları doğrultusunda psikolojiye yeni bir konu ekleyerek bunu pozitif psikoloji şeklinde adlandırmışlardır. Seligman ve Csikszentmihalyi (2000) pozitif psikolojinin insanı kendi kendini örgütleyebilen ve yönetebilen, farklı durumlara uyum sağlayabilecek varlıklar olarak gören bakış açısından geldiğini belirtmektedirler. Pozitif psikolojiye bir tanımlama yapmak gerekirse, pozitif psikoloji “bireylerin, grupların ve örgütlerin gelişmelerine ya da en iyi şekilde çalışmalarına katkıda bulunan durumlar ya da süreçler üzerinde yapılan bir çalışmadır” (Gable & Haidt, 2005). Pozitif psikoloji ile ilgili yapılan araştırmaların giderek arttığı; iyimserlik, umut, özyeterlilik, psikolojik dayanıklılık, baş etme becerileri, özgüven, yaşam doyumu, aidiyet gibi kavramlara ayrıca psikolojik iyi olma, kararlılık, otantiklik, biliş ötesi, başarı yönelimleri, minnettarlık, affedicilik alçakgönüllülük gibi kavramlara da yer verildiği görülmektedir (Özen Kutanis & Yıldız, 2014). Okullarda pozitif psikoloji yaklaşımının benimsenmesinin öğrencilerin daha üst seviyeleri zorlamalarının sağlanması, onların zayıflıklarına odaklanmak yerine artılarının çoğaltılması, veli-öğrenci-öğretmen bağlamında daha güçlü ilişkilerin kurulması ve optimal gelişimi elde etmek için çevredeki kaynakların daha iyi kullanılması gibi yararları olacaktır (Froh vd., 2011, akt. Çimen, 2015).

Fred Luthans'ın ortaya çıkardığı pozitif örgütsel davranış (Luthans, 2002a; 2002b), performansın artırılması için ölçülebilir, geliştirilebilir ve etkin biçimde yönetilebilir insan kaynaklarını ve kapasiteyi iş yerlerine taşımak şeklinde tanımlanmaktadır (Luthans, 2002a). Pozitif psikoloji hareketinden etkilenen pozitif örgütsel davranış; insan kaynaklarının pozitif temelli güçlü taraflarına ve kapasitelerine odaklanan, geliştirilebilir, ölçülebilir, günümüz çalışma ortamlarında verimliliğin, performansın ve başarının artırılması için insan kaynaklarını etkin bir şekilde yönetilebilir mikro düzeydeki araştırmalar ve uygulamalar şeklinde tanımlamıştır (Luthans, 2002a; Luthans & Youssef, 2004). Pozitif psikolojinin örgüt hayatındaki yansımaları olan pozitif örgütsel davranış kavramı, pozitif psikolojik sermayenin meydana çıkmasına yol açmıştır (Güler, 2009). Pozitif örgütsel davranışın bileşenleri olan psikolojik kapasiteler bu psikolojik sermaye kapsamı içinde değerlendirilmekte ve ne oldukları psikolojik sermaye tanımının içinde yer almaktadır. Pozitif örgütsel davranış alanında yapılan araştırmaların en önemlilerinden biri, Luthans ve arkadaşlarının 2000'den sonra ortaya koydukları, "Psikolojik Sermaye" araştırmaları olmuştur (Wooley vd., 2011). Örgütsel davranış alanında pozitif bir bakış açısını benimsemesiyle önem kazanan pozitif örgütsel davranış, "Pozitif örgütsel davranışın ölçüleceği psikolojik sermaye unsurları nelerdir?" sorusuyla diğer sermaye türlerinden farklı olarak "psikolojik sermaye" kavramı alanyazına girmiştir (Akçay, 2011).

Pozitif psikolojik sermaye genel olarak kişinin psikolojik olarak pozitif yönlü gelişimi şeklinde tanımlanmaktadır (Luthans, Youssef, & Avolio 2007). Aslında, pozitif psikolojik sermaye, bu psikolojik sermaye çatısını meydana getiren dört bileşen ile de tanımlanmaktadır. Luthans vd., (2010) işe dair umudun, başarı için gereken motivasyon gücünü; iyimserliğin, işe dair pozitif bir yaklaşımı; öz yetkinliğin, görevleri yaparken kaynakları kullanıma sokmayı ve dirençliliğin de zorlu durumlarda kişinin bu durumların üstesinden gelmesini ve kendini kolaylıkla toplamasını sağlayacak enerjiyi getirdiğini öne sürmüştür. Ayrıca gelişebilirliğini belirten durum temelli özellikler de psikolojik sermayenin, öz değerlendirme, pozitif duygu ve beş faktör kişilik kuramı gibi kişi temelli karakteristik yapılardan ayrı tutulmasına yol açmıştır (Luthans vd., 2010). Psikolojik sermayenin esas aldığı unsurlardan biri de durumsallıktır. Bununla kastedilen psikolojik sermayenin kısa süreli olan ruhsal durumlara nazaran daha da kalıcı olduğu, değişmez özellikler olan doğuştan getirilen özelliklerden ziyade değişime daha fazla açık olduğudur. Buradan hareketle psikolojik sermayenin uzun vadede davranış ve performans üzerinde etkili olabileceği söylenebilir (Luthans, Avey, Clapp-Smith & Li, 2008). Bu bağlamda ele alındığında psikolojik sermaye değişmez ve kalıcı olan özellikleri değil, eğitimle ve deneyimle geliştirilebilir ve örgütsel amaçları gerçekleştirme noktasında performansı artırmayı esas alan ve mevcut koşulların da etkisiyle biçimlenen özellikleri öne çıkarır. Başka bir deyişle özellikleri durumsal ve karakteristik özellikler olarak iki farklı biçimde ele alır (Luthans vd., 2010). Bu iki grup özelliğini Luthans vd., (2010) şu şekilde karşılaştırır:

1. Pozitif durumlar-anlık ve çok değişken; anlık hislerimizdir. Mutluluk, keyif gibi pozitif duygular.
2. Durumsal-görece şekillendirilebilir ve değişime açık; yeterlilik, umut, dayanıklılık, iyimserlik, bilgelik, refah, affetme gibi özellikler.
3. Karakteristik-görece durağan ve değişmesi güç olan kişisel özellikler; büyük beşli ya da beş faktör kişilik kuramı boyutları, öz değerler, karakteristik erdemler ve kabiliyetler.

4. Pozitif karakteristik-çok durağan, katı ve değişmesi neredeyse imkânsız özellikler; zekâ, marifet ve genetik özellikler.

Bu bağlamda psikolojik sermayenin- iyimserlik, umut, dayanıklılık, özyeterlilik-durumsal geliştirilebilir özellikleri olduğu söylenebilir (Keser, 2013). Ayrıca psikolojik sermayenin her bir unsuru bir miktar durağan olsa da kişilik özellikleri ile kıyaslandığında çok daha fazla geliştirilebilir olduğu görülür (Peterson vd., 2011). Bu anlamda psikolojik sermaye aniden değişebilen özellikler ile değişmeyen, katı özelliklerin arasında bir yerdedir (Walumbwa vd., 2011). Psikolojik sermaye ölçülebilir özelliktedir ve diğer sermaye çeşitlerinde olduğu gibi psikolojik sermaye üzerine yapılan yatırımların ne gibi sonuçlara yol açacağı kestirilebilir (Luthans & Youseff, 2004; Luthans, Youseff, & Avolio 2007).

Psikolojik sermayenin temel özellikleri (Nelson & Cooper, 2007) şu şekilde sıralanabilir:

1. Beşerî ve sosyal sermayenin daha ötesindedir.
2. Pozitif istikamettedir.
3. Teori ve araştırmalara dayalıdır.
4. Hesaplanabilirdir.
5. Durum temellidir, bu sebeple ilerletilip geliştirilebilir.
6. Verimliliğe etkisi vardır.

Psikolojik sermaye günümüz koşullarında var olma mücadelesi veren ve toplumsal değişime ayak uydurma ve hatta bu değişime öncü olma durumunda olan örgütlere ve örgüt üyelerine birçok pratik uygulama fırsatı yaratmaktadır. Böylece etkili bir insan yönetimi alanı oluşmasına katkı sağlamakta, örgütleri ve üyelerini daha istekli kılmakta, savunmalı hale getirmektedir. Daha umut dolu olan, iyimser bir bakış açısına sahip, yeterliliklerinin farkında olan, dayanıklılığı yüksek çalışanlar, günümüz dünyasının çalkantılı dinamik, rekabet odaklı dünyasında, emsalleri olan daha düşük psikolojik sermaye düzeyine sahip kişilere nazaran bir adım önde olacaklardır (Luthans, Youseff, & Avolio 2007). Her yönden gelişmek isteyen bir toplum için gençlerin psikolojik sermayelerinin zenginliği, mühim bir konudur. Bu sebeple üniversitelerde sadece teorik bilgiye ağırlık verilmemesi, öğrencilerin yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma ortamı sağlayacak platformlarda bulundurulmaları, pozitif davranmalarını sağlayacak ortamların oluşturulması, geleceğinden umutlu, zorluklar karşısında dayanıklı duran bireyler olarak yetiştirilmeleri şart olmuştur (İştar Işıklı, 2018). Bu hususlarda eğitim paydaşlarına ve eğitim yöneticilerine çok iş düşmektedir. Psikolojik sermaye konusu işyerlerinden eğitim kurumlarına kadar bütün örgütler için önem verilmesi gereken bir etken haline gelmiştir.

Psikolojik sermayenin çeşitli bileşenler (özyeterlilik, iyimserlik, umut ve psikolojik dayanıklılık/sağlamlık/yılmazlık vb.) altında toplandığı görülmektedir (Erkuş & Afacan Fındıklı, 2013). Nitekim psikolojik sermaye, bileşenlerin bütünüyle oluşmuş bir çatı kavramdır. Söz konusu boyutların her biri gelişime açık, güçlü bir kurama dayalı, çalışanların düşüncelerine ve performanslarına katkı sağlayan, durum temelli bir formdadır (Luthans, Avey & Patera, 2008). Birbirlerinden ayrı ve farklı bileşenler olmalarına rağmen, bu bileşenleri birbirine bağlayan ve bu bileşenlerin toplamından oluşan daha yüksek bir yapı olan pozitif psikolojik sermayenin etkisinin, her bir bileşenin katkısının toplamından daha çok olduğu öngörülmektedir (Keleş,

2011). Bileşenlerin her birinin katkısıyla etkileşime girip sinerji oluşturmakta ve beklenenden de fazla fayda sağlamaktadır. Bu şekilde örgütsel davranışlarda ulaşılmak istenen düzeye daha rahat ulaşma şansı tanıyabilmektedir (Tösten, 2015). Son zamanlarda bu dört bileşenin psikolojik sermayeyi oluşturan çekirdek yapıları yansıtacak biçimde yakınsadığı, birbirinden bağımsız olarak etki göstermediği saptanmıştır (Kalyar, 2017). Psikolojik sermaye umut, iyimserlik, özyeterlilik ve psikolojik dayanıklılık olmak üzere dört temel boyuttan oluşmaktadır ve bu boyutların açıklamaları aşağıda verilmektedir.

Özyeterlilik; Wood ve Bandura'ya göre "kişinin bilişsel kaynaklar ve davranış şeklini seferber etme noktasında kendine duyduğu güven; belirli şartlarda, belli bir görevi başarmak için ihtiyaç duyduğu motivasyon ve karşılaşıcağı muhtemel süreçleri organize etmek için ihtiyaç duyulan etkinliklerin ortaya konulmasında kendi kapasitesi hakkındaki kanaati" olarak tanımlanmaktadır (Wood & Bandura, 1989). Bandura'ya (1994) göre özyeterlilik süreci bireylerin yaşam deneyimleri, üstlendikleri sorumluluklar, edindikleri yeterlilikler, başkalarını model alma ve sosyal ikna çabaları ve telkinleri ile birlikte gelişir. Bireylerin özyeterlilik algısı kendilerinin motivasyon yollarını, amaçlarını gerçekleştirmek için yola çıktıklarında karşılaştıkları engellerde nasıl pes etmediklerini ve azimlerini nasıl kaybetmediklerini, başarı beklentilerini ve yaşamda karşılaştıkları olumlu ve olumsuz olayları nasıl yorumladıklarını etkilemektedir (Bandura, 2012). Özyeterlilik, Luthans tarafından "özgüven" olarak da anılmış olan bir konudur. Bilhassa işletme veya spor gibi uygulama ağırlıklı alanlar ile ilgili araştırmalarda "özgüven" kavramı, teorik araştırmalarda ise "özyeterlilik" kavramı kullanılmış olup pozitif psikolojide ise bu iki kavram birbiri yerine kullanılmaktadır (Akçay, 2011; Demirbilek ve Atila, 2021). Bireyin özyeterlilik sahibi olması veya özyeterliliğini artırması; bir görevi başarmak için elinden geleni yapmasına, deneyim kazanmasına, başkalarının deneyimlerinden faydalanmasına, kendisine olumlu geribildirimde bulunulmasına ve başkaları tarafından teşvik edilmesine bağlıdır. Karışık görevleri parçalara ayırarak başarı sağlamak, örnek olay çalışmaları yapmak, fiziksel ve psikolojik açılardan elverişli bir çalışma iklimi sağlamak, takdir etmek ve ödüllendirmek özyeterliliğin gelişimine yardım eden seçenekler olarak belirlenmiştir (Luthans, Youseff, & Avolio 2007). Öğrenciler açısından bakılacak olursa da çoğu zaman başarması görece zor görevlerle karşı karşıya geldiklerinden dolayı özyeterlilik bileşeni, çok daha verimli olabilmeleri için artırmaları ve geliştirmeleri gereken önemli bir bileşendir. Sorumluluklarını ve görevlerini yerine getirirken kendilerine güvenmeleri, güçlü bir özyeterlilik inancına ve başarılı olacaklarına dair olumlu bir algıya sahip olmaları öğrencileri daha etkili kılar.

Diğer yandan umut; günlük dilde genellikle "herhangi bir şey hususunda olumlu beklentileri" ifade etmede kullanılan, "ummaktan doğan duygu" olan umut, psikolojik sermaye kavramı içinde günlük dilden farklı anlamları da içermektedir. Psikolojik sermaye bileşenlerinden biri olan umut kavramı pozitif psikoloji alanında çalışan C. Rick Snyder'in araştırmalarından esinlenerek biçimlenmiştir. Umut olgusunun mühim bir boyutunu, kişiyi bir hedefe ulaşmasında sürükleyen itici güç oluşturmaktadır. İrade gücü, başarılı şekilde hedeflere ulaşmada gereklidir. Umut kavramının diğer bileşeni ise farklı seçenekleri keşfetmek için çabalamaktır. Bu düşünce, aksaklıklar karşısında alternatif yolların araştırılması ile ilişkilidir (Çetin & Basım, 2012). Umudu oluşturan esas nokta, belirli bir amacın peşinden gitmek için gerekli olan içgüdüsel enerjidir. Umudu fazla olan kişiler ilk önce istediklerini elde etmek için gidilecek yollara odaklanırlar. Daha sonra başarı yolunda adım atarken karşılaşılabilecekleri

aksaklıkları önceden fark ederler ve duruma göre değişen alternatif çözümler üretirler. Bu çözüm yollarından herhangi biri sekteye uğradığında ise yeni bir çıkış bulabilecek öngörüye sahiptirler (Luthans & Youssef, 2004). Umut kavramının kişinin hedefe ulaşma isteğini ifade eden boyutuyla kişinin istediği sonucu elde etmesi için ihtiyacı olana sahip olduğu kanaati şeklinde ifade edilen özyeterlilik ile farkı; özyeterliliğin harekete geçebilme kapasitesi ve yeterliliği ile umut kavramının ise harekete geçme isteğiyle ilgili olmasıdır (Snyder, 2002).

Bir diğer bileşen olan iyimserlikte söz konusu olan, yaşanan olayları değişik nedenlere dayandırmaktır. Yalnızca gelecekte iyi şeyler olacağına dair bir düşünce olarak algılanmamalıdır (Akçay, 2011). İyimser bireyler olumlu olgulardan kendilerine yarar sağlayarak kendilerini negatif veya istenmeyen olaylardan uzak tutarlar ve bu şekilde suçluluk, stres, negatif duygular ve işlevsiz davranışlardan kaçınırlar (Luthans vd., 2007; Luthans vd., 2008). Kötümser insanlar başlarına gelen kötü olayları kalıcı ve devamlı olarak tanımlarken, iyimser insanlar bu olayların geçici olacağını düşünürler, olumsuz olaylara karşı spesifik yorumlamalara giderler ve olumlu durumlar karşısında genellemeye giderler. Kötümser insanlar ise başlarına gelen olumsuzlukları genelleyip diğer alanlara yayma eğilimi gösterirler ve olumlu durumları spesifikleştirirler. Bunlarla birlikte iyimserlik boyutu ele alınırken gerçeklik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. İyimser kişiler, olayların ve davranışların nedenlerini belirleme sürecinde realist olmayabilirler. İyimser kişiler, gelecekleri için çok fazla kaygılı değildirler. Her zaman başarılı oldukları bir işte başarısızlığa uğradıklarında, bu başarısızlığın nedenlerini kendilerinde aramayıp, özeleştiren uzak bir tutumla, yanlışlarını fark edemeyip bu yanlışlardan ders çıkaramayabilmektedirler. İyimserlerin bu istenmeyen sonuçlardan uzak durabilmeleri, davranışları ve olayları rasyonel bir şekilde değerlendirmelerine bağlıdır (Tösten, 2015). Özetlemek gerekirse pozitif psikolojinin esas aldığı iyimserlik, şunları sağlar (Luthans & Youssef, 2004):

1. Pozitif sonuçları değerlendirmede kalıcı, içsel ve yaygın sebepleri öne çıkarırken; negatif sonuçları değerlendirmede geçici, dışsal ve durum odaklı sebepleri ön plana çıkarır.
2. Pozitif sonuçlara ulaşılmasında kendilerine pay çıkarırlar. Böylelikle bireylerin öz saygıları ve moralleri yükselir.
3. Ayrıca bireylerin beklenmedik olumsuz yaşantılarla karşılaşma olasılıkları azalır ve kendilerini suçluluk duygusundan, depresyondan, umutsuzluktan uzak tutma şansı bulurlar.
4. İyimserliğin bireysel ve örgütsel hedeflere varmadaki pozitif etkilerini uygulayarak görür ve öğrenirler.

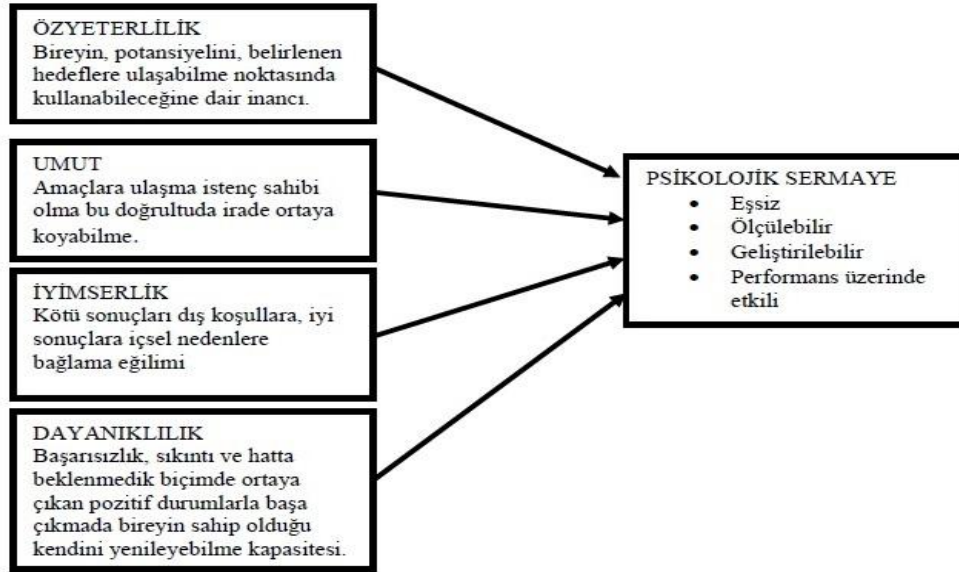
Pozitif psikolojik sermaye bileşenlerinden iyimserlik ile umut kavramları günlük hayatta birbirlerinin yerine kullanılsa da kavramsal olarak birtakım farklılıklar ifade edilir. Bu farklılıklardan biri, umut kavramındaki “bireyin kendisini amaca ulaştıracak alternatif yolları belirlemesi” boyutunun, iyimserlikte olmamasından kaynaklanır. Bir diğer fark ise; umutta, hedeflenen sonuca ulaşma isteğinin bireyin kendisinde olmasıyken iyimserlikte beklenen sonuçların kaynağının dışsal unsurlar olabilmesidir (Jensen & Luthans, 2002, akt. Akçay, 2011). Seligman (1998), iyimserliğin geliştirilebilir ve öğrenilebilir bir süreç olduğunu savunmaktadır. İyimserliği düşük olan kişilerin beyinlerini eğiterek ileride olumlu sonuçlarla karşılaşabileceklerine kendilerini inandırabileceklerini söylemiştir. Psikolojik sermaye bileşeni olarak iyimserlik, kendi kendini gerçekleştiren kehanete neden olur ve insanların olumlu düşünce gücü ile olumlu sonuçlar ortaya çıkarmasını sağlar. Luthans vd. (2010) de iyimserliğin geliştirilebileceğini diğer bir deyişle öğrenilebileceğini belirtir ve örneğin düşük seviyede

iyimser olan kişilerin bu iyimserlik seviyelerinin geliştirilmesi hususunda potansiyel taşıdıklarını belirtirler.

Psikolojik dayanıklılık ise; örgütsel bağlamda psikolojik esneklik/ dayanıklılık “tekrardan kendine gelmek, olumsuz giden bir olaydan, başarısızlıktan, belirsizlikten hatta pozitif değişimlerden, ilerlemelerden ve artan sorumluluklardan sonra ‘eski haline dönmek’ için gereken pozitif psikolojik kapasite” şeklinde ifade edilmektedir (Luthans, 2002b).

Yukarıda açıklanan tüm boyutlar aşağıda özet olarak Şekil 1’de gösterilmiştir.

PSIKOLOJİK SERMAYENİN BİLEŞENLERİ

Şekil 1. Psikolojik Sermaye ve Bileşenleri (Luthans & Youssef, 2004, akt. Keser, 2013)

Araştırmanın Amacı

Ulusal literatürde var olan ölçeğin uyarlama çalışması olması ve öğretmenlere yönelik geliştirilen ölçeğin de öğrencilerin algılarını yeterince ölçemeyecek olması gibi nedenlerden dolayı yeni bir ölçek geliştirme ihtiyacı duyulmuştur. Bununla birlikte psikolojik sermaye bileşenlerinin kültürel özelliklere göre değişebileceğinden hareketle ülkemize özgün bir ölçek kazandırma niyeti yeni bir ölçek geliştirme isteminin bir başka nedenidir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik sermayelerine ilişkin algılarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği (PSAÖ) geliştirilirken, madde oluşturma, uzman görüşüne başvurma, ön deneme, geçerlilik ve güvenilirlik aşamaları (Balcı, 2004; Karasar, 2015) takip edilmiştir. Bu aşamada öncelikle psikolojik sermaye ölçeği ile ilgili literatür taraması yapılmış, psikolojik sermaye ile ilgili kuramsal yaklaşımlar ve daha önceki çalışmalarda kullanılan ölçme araçları incelenmiştir. İncelenen ölçeklerden psikolojik sermaye ölçeğinin nasıl olması gerektiği noktasında rehber olması adına yararlanılmıştır. Daha sonra ölçek maddeleri oluşturmak için üniversite öğrencilerinden (n=8) oluşan örneklem grubundan konuyla alakalı

düşünce, duygu ve davranışlarını ifade eden bir kompozisyon yazmaları söylenmiştir. Toplanan kompozisyonlardan ortak olarak belirtilen ifadelerin bir araya getirilmesi sonucu ve alanyazındaki maddelerden, psikolojik sermaye konusuyla doğrudan ilgili ya da ilgili olduğu düşünülen olumlu ve olumsuz toplam 98 aday ölçek maddesi hazırlanarak madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddeleri hazırlanırken; sade ve anlaşılır olması, bir maddenin birden fazla düşünce, yargı ve duygu içermemesi önemsenmiştir.

Bu noktada hazırlanan ölçeğin içerik geçerliliği bakımından durumu belirlenmiştir. İçerik geçerliliği, ölçme aracında bulunan maddelerin ölçme aracına uygun olup olmadığının, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediğinin belirlenmesi amacıyla (Karasar, 2015) uzman görüşü alınarak yapılmaktadır. Bu amaçla önce bir grup uzman tarafından ölçme amaçlarına ve bu amaçların gerektirdiği içeriği kapsayıp kapsamayacağına bakılmaktadır. Bundan dolayı çalışma için 12 alan, 1 dil alan uzmanın görüşlere başvurulmuştur. Bu uzmanlar ölçek maddelerinin üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarını ölçüp ölçmediğini ve dilbilgisi ile anlaşılabilirliğini incelemiştir. Uzmanların görüşleri neticesinde ölçme aracında yer alan birtakım maddeler birbiriyle benzer olması veya kapsama uygun olmaması sebepleriyle çıkarılmış, bazı maddelerse tekrar düzenlenerek taslak ölçek formu son biçimine getirilmiştir. Uzman görüşleri sonucunda madde havuzundan 38 madde uygun görülmüş ve psikolojik sermaye algı ifadesi olarak kullanılmak için seçilmiştir. Bu sayede ölçme aracının kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Ön deneme için 38 madde, taslak ölçek haline getirilmiştir. Ölçekteki maddeler, beşli likert tipinde oluşturulmuştur. Öğrencilerin vermiş olduğu cevapların puanlanmasında, olumlu maddeler için 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde, olumsuz maddeler için 1, 2, 3, 4, 5 biçiminde bir puanlama şekli göz önünde tutulmuştur. Geliştirilen taslak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılabilmesi için, Mayıs 2017'de İnönü Üniversitesindeki farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Toplanan formların incelenmesinden sonra hatalı ya da eksik doldurulan formların elenmesi sonucu, madde sayısının 8 katı olan 302 öğrenciden toplanan veriler analiz için değerlendirmeye alınmıştır. Veriler SPSS 21 paket programına girilmiştir. Çalışmada ölçeğin geçerliğini belirleme kapsamında açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ve Test-tekrar test korelasyonları hesaplanmıştır.

Bu araştırma için İnönü Üniversitesi Rektörlüğünden (23.05.2018- E.41324) izin alınmıştır.

Bulgular

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği (PSAÖ) Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Araştırmada geçerlik çalışmaları kapsamında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Ölçme aracı geliştirilmesi veya uyarlanması süreçlerinde ölçekten elde edilen puanların geçerliliğine dair en önemli özelliklerden biri yapı geçerliliğidir. Yapı geçerliliği, gözlenebilen değişkenler aracılığıyla gözlenemeyen değişkenlere ilişkin yapılmış olan çıkarımların geçerliliğini sınar (Çokluk vd., 2010). Sosyal bilimlerde geliştirilen ölçeklerin yapı geçerliliğinin sınanmasında genellikle faktör analizi tekniği kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2016). Faktör analizinde

açımlayıcı (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) olmak üzere iki temel yöntem kullanılmaktadır. AFA'da araştırmacı çalışmasının ilk aşamalarında, aralarında ilişki olan değişkenleri bir araya toparlayarak elindeki veri setini tanımlamaya veya özetlemeye çalışmaktadır (Pallant, 2011; Tabachnick & Fidell, 2007). DFA'da ise değişkenler arasındaki ilişkiden yola çıkılarak şekillendirilen yapıya ilişkin hipotezin veya teorinin karışık ve üst düzeydeki analizlerle test edilmesi amaçlanır (Büyüköztürk, 2016; Tabachnick & Fidell, 2007).

Düzeltilmiş madde-test korelasyon katsayıları ise, her bir maddenin toplam puanla ne kadar bağlantılı olduğunun bir göstergesidir. Madde-test istatistikleri için ".30" un altındaki değerler maddenin ölçekten farklı bir özelliği ölçtüğünün göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple düşük madde-test korelasyonları olan maddelerin ölçekten atılması gerekmektedir (Pallant, 2011). Erkuş (2014) ise, madde-toplam korelasyonu incelenirken pratik anlamlılığa bakılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Burada kullanılacak ölçüt şu şekildedir: Maddelerin, .20 ve altında olanları atılmalı ve .20 ile .30 arasında olanları da düzeltilmelidir. Maddelerden, .30 ile .40 arasında olanlarının iyi; .40 ve üzeri olanların ise ayırt edici oldukları kabul edilmektedir. Bu bağlamda madde toplam korelasyonları ".30" un altında değer alan ve atılacak maddeler (14, 16, 17,19, 27, 31, 36) tespit edilmiştir. Buna göre 28. ve 30. maddelerin "iyi", geri kalanların ise "ayırt edici" maddeler olduğu söylenebilir.

Parametrik bir test olan açımlayıcı faktör analizini (AFA) gerçekleştirebilmek için öncelikle verilerin tek [Çarpıklık (Skewness= -.307) ve Basıklık (Kurtosis= -.094)] ve çok değişkenli normallik [Mahalanobis Uzaklığı], doğrusallık [Q-Q Plot Grafiği], uç değer [Histogram, Box-Plot grafikleri] ve çoklu bağlantılılık gereklerini sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiştir. Bu varsayımlara ilişkin yapılan analizler sonucunda verilerin AFA için uygun olduğu görülmüştür. Bu varsayımların sınanması sonucunda çok değişkenli normallik koşullarını sağlamayan verilerin de analiz dışında bırakılmasıyla, toplam 302 kişiden oluşan veri seti ile AFA yapılmıştır. Araştırmada AFA'dan önce, verilerin faktör analizine uygun olduğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testiyle sınanmıştır. Gerçekleştirilen analizlerde, verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlendikten sonra (KMO = .904, Bartlett Test of Sphericity = 19356.938, $p=.000$), yapı geçerliliğinin belirlenmesi için elde edilen veriler üzerinden, temel bileşenler analizi yöntemine göre AFA yapılmıştır.

Açımlayıcı faktör analizinde aynı yapıyı ölçemeyen maddelerin çıkarılması ve faktör sayısının belirlenmesi için şu kriterler (Büyüköztürk, 2016; Çeçen, 2006) dikkate alınmıştır:

- a) Her bir faktörün özdeğerinin en az 1 olması,
- b) Maddelerin bir tek faktörde yüksek yük değerleri alması veya bir maddenin faktörlerdeki en yüksek yük değeriyle bu değerden sonra en yüksek olan yük değeri ile farkının en az ".10" olması,
- c) Her faktöre yüklenen maddelerin içerik ve anlam bakımından tutarlılığı,
- d) Önemli faktörlerin, herhangi bir maddede açıkladıkları ortak faktör varyansının yüksek olması,
- e) Tüm maddeler tarafından açıklanan varyans oranının ".30" ve daha fazla olması,
- f) Faktörlerin öz değerlerine göre çizilen çizgi grafiğinde yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı faktör sayısı.

Yapılan ilk faktör analizi sonucunda aynı anda birden fazla faktörde yüksek yük değeri alan, düşük faktör yüküne sahip olan veya kuramsal olarak ilgili olmadıkları faktörde yüksek yük değerleri alan maddelerin çıkarılmasından sonra tekrarlanan faktör analizi neticesinde elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

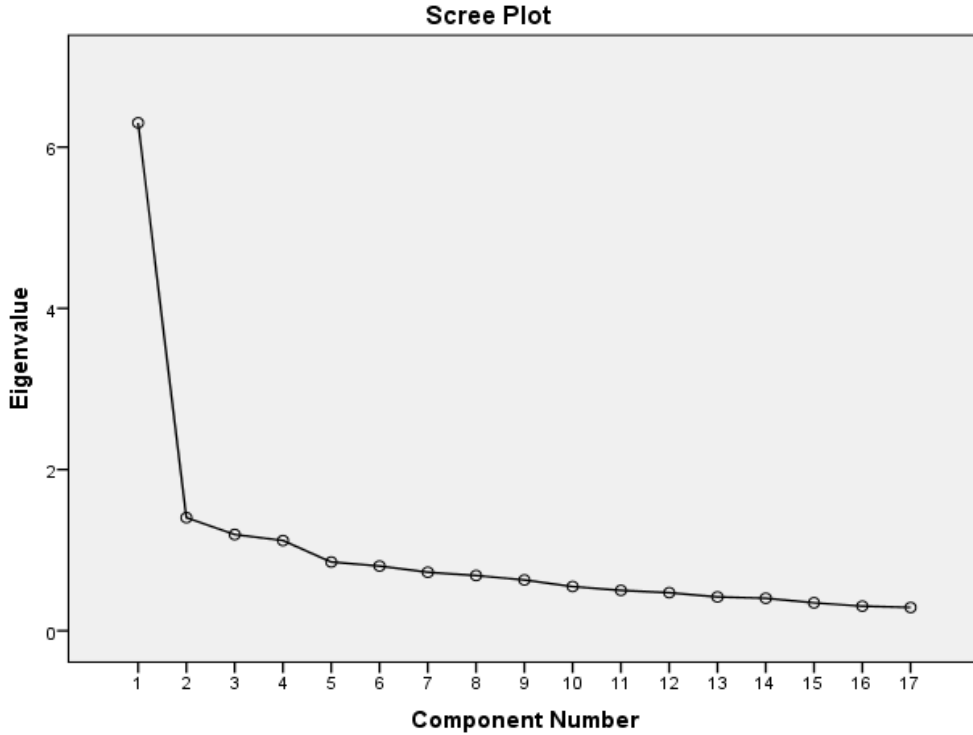
Tablo 1.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği’ne ilişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Maddeler					Faktör	Düzeltilmiş
	1	2	3	4	Ortak	Madde-Test
					Varyansı	Korelasyonları
DAYANIKLILIK 23	.797				.722	.616
DAYANIKLILIK 22	.793				.704	.593
DAYANIKLILIK 38	.684				.525	.510
DAYANIKLILIK 24	.583				.518	.600
DAYANIKLILIK 21	.541	.383			.540	.637
UMUT 11		.795			.688	.522
UMUT 12		.735			.663	.608
UMUT 13		.624		.340	.541	.534
UMUT 15		.430			.283	.415
ÖZYETERLİK 4			.789		.742	.613
ÖZYETERLİK 2	.312		.789		.734	.526
ÖZYETERLİK 1		.387	.561		.542	.543
ÖZYETERLİK 5		.437	.546		.537	.540
İYİMSERLİK 32				.735	.644	.535
İYİMSERLİK 33			.313	.705	.661	.570
İYİMSERLİK 28				.631	.501	.396
İYİMSERLİK 30				.626	.474	.347
Özdeğer	2.919	2.554	2.334	2.212		
Açıklanan Varyans	17.173	15.023	13.727	13.010	Toplam	
					Varyans	
					(%58,93)	
Cronbach Alfa (Ölçek .88)	.82	.71	.77	.70		

Not: .30’un altındaki faktör yükleri tabloda gösterilmemiştir.

Yapılan AFA neticesinde toplam 17 maddeden oluşan dört faktörlü bir ölçek elde edilmiştir. Bu faktörlerin özdeğerlerinin sırasıyla 2.919; 2.554; 2.334 ve 2.212 olduğu; açıkladıkları varyansların da yine sırasıyla %17,173; %15,023; %13,727; ve %13,010 oldukları Tablo 1’de görülmektedir. Özdeğerlerin yanı sıra Şekil 2’deki Scree Plot grafiği incelendiğinde, ölçeğin 4 faktörlü olmasının uygun olacağına karar verilmiştir. Ölçeği oluşturan dört faktörlü yapının açıkladığı toplam varyans da %58,93’tür. Dört faktörde toplanan 17 maddenin faktör yük değerleri incelendiğinde, en düşük değer .430 ve en yüksek faktör yük değerinin de .797 olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Açıklayıcı Faktör Analizine İlişkin Scree Plot Grafiği

Tablo 1’deki bulgular incelendiğinde, önemli olarak tespit edilen faktörlerden birincisinin ölçeğe ilişkin toplam varyansın %17,17’sini, ikincisinin %15,02’sini, üçüncüsünün %13,72’sini, dördüncüsünün %13,01’ini açıkladığı görülmüştür. Dört faktör tarafından açıklanan toplam varyans oranı ise %58,93’tür. Kline (1994) toplam varyansı açıklama düzeyinin %30’un üzerinde olmasını, yapı geçerliği için önemli göstergelerden biri olarak belirtmektedir.

Birinci faktörde yer alan beş maddenin (21, 22, 23, 24, 38) faktör yükleri “.54” ile “.79” arasında, madde-toplam korelasyon katsayıları “.51” ile “.63” arasında değişmektedir. İkinci faktörde yer alan dört maddenin (11, 12, 13, 15) faktör yükleri “.43” ile “.79” arasında, madde-toplam korelasyon katsayıları “.41” ile “.60” arasında değişmektedir. Üçüncü faktörde yer alan dört maddenin (1, 2, 4, 5) faktör yükleri “.54” ile “.78” arasında, madde-toplam korelasyon katsayıları “.52” ile “.61” arasında değişmektedir. Dördüncü faktörde yer alan dört maddenin (30, 32, 33, 28) faktör yükleri “.62” ile “.73” arasında, madde-toplam korelasyon katsayıları “.34” ile “.57” arasında değişmektedir. Toplam 17 maddeden oluşan dört faktörlü bir ölçek elde edilmiştir. Her bir faktör adlandırılırken, faktörlerde yer alan maddelerin içerikleri göz önüne alınmıştır. Yapılan incelemede birinci faktörde bulunan maddelerin psikolojik dayanıklılık ile ilgili olduğu saptanmış, bu sebeple birinci faktöre “psikolojik dayanıklılık” adı verilmiştir. İkinci faktörde bulunan maddelerin umut ile ilgili olduğu saptandığından, bu faktöre “umut” adı verilmiştir. Üçüncü faktörde bulunan maddelerin özyeterlilik ile ilgili olduğu saptandığından, bu faktöre “özyeterlilik” adı verilmiştir. Dördüncü faktörde bulunan maddelerin iyimserlik ile ilgili olduğu saptandığından, bu faktöre “iyimserlik” adı verilmiştir.

AFA sonucunda belirlenen faktör yapısına ilişkin model-veri uyumunu değerlendirmek için ise asıl uygulamadan elde edilen veriler üzerinden (N=892) birinci ve ikinci düzey DFA yapılmıştır. DFA analizleri AMOS 21 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Veri setinin normallik varsayımları tek [Çarpıklık (Skewness= -.247) ve Basıklık (Kurtosis= -.243)] ve çok

değişkenli normallik [Mahalanobis Uzaklığı], doğrusallık [Q-Q Plot Grafiği], uç değer [Histogram, BoxPlot grafikleri] ve çoklu bağlantılılık sayıtları incelenmiş ve şartları sağlamayan ölçek formları analiz dışında bırakılmıştır.

Analizlerde en çok olabilirlik yöntemi kullanılmıştır. Yapılan DFA'dan elde edilen uyum iyiliği değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Doğrulamalı Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Uyum İyiliği Göstergeleri

χ^2	458.876
Sd	113
χ^2 /sd	4.06
Goodness of Fit Index (GFI)	.94
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	.92
Normed Fit Index (NFI)	.91
Comparative Fit Index (CFI)	.93
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	.059
Root Mean Square Residual (RMR)	.037

Oluşturulan yapı ile toplanan verilerin uyumunun değerlendirilmesi noktasında pek çok uyum iyiliği indeksi kullanılmaktadır. Bunların en başında Ki-Kare (χ^2) testi gelmektedir ve "p" değerinin anlamlı olmaması durumunda χ^2 testinin karşılandığı ve modelin uyumlu olduğu sonucuna ulaşılır (Çokluk vd., 2010).

Fakat χ^2 testi örneklem büyüklüğünden çok fazla etkilenmekte ve örneklem sayısının 200'ü geçmesi halinde χ^2 sonucu çoğunlukla anlamlı çıkmaktadır. Bundan dolayı, χ^2 değerinin serbestlik derecesine bölümü (χ^2/sd) modelin uyumu hakkında daha doğru ve anlamlı sonuçlar verebilmektedir. Farklı kaynaklarda değişiklik göstermesine karşılık, χ^2/sd değerinin 3'ün altında olması modelin mükemmel uyum gösterdiğini; 3 ile 5 arasında olması da kabul edilebilir (iyi-orta düzey) uyum gösterdiğini belirtmektedir (Çokluk vd., 2010; Gürbüz & Şahin, 2016). Elde edilen sonuçlara göre $\chi^2=458.876$, $sd=113$ ve $\chi^2/sd=4.06$ şeklinde bulunmuştur. Buna göre χ^2/sd uyum değeri iyi uyumu işaret etmektedir.

Modelin uyumu incelenirken mutlaka göz önünde bulundurulması gereken bir başka değer de Ortalama Hataların Kareköküdür (RMR-Root Mean Square Residual). Bu değer .05'ten küçük olması mükemmel uyuma; .05 ile .08 arasında olması da iyi uyuma işaret etmektedir (Çokluk vd., 2010; Gürbüz & Şahin, 2016). Yapılan DFA sonucunda RMR sonucunun .037 olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre RMR değerinin mükemmel uyuma sahip olduğu görülmektedir.

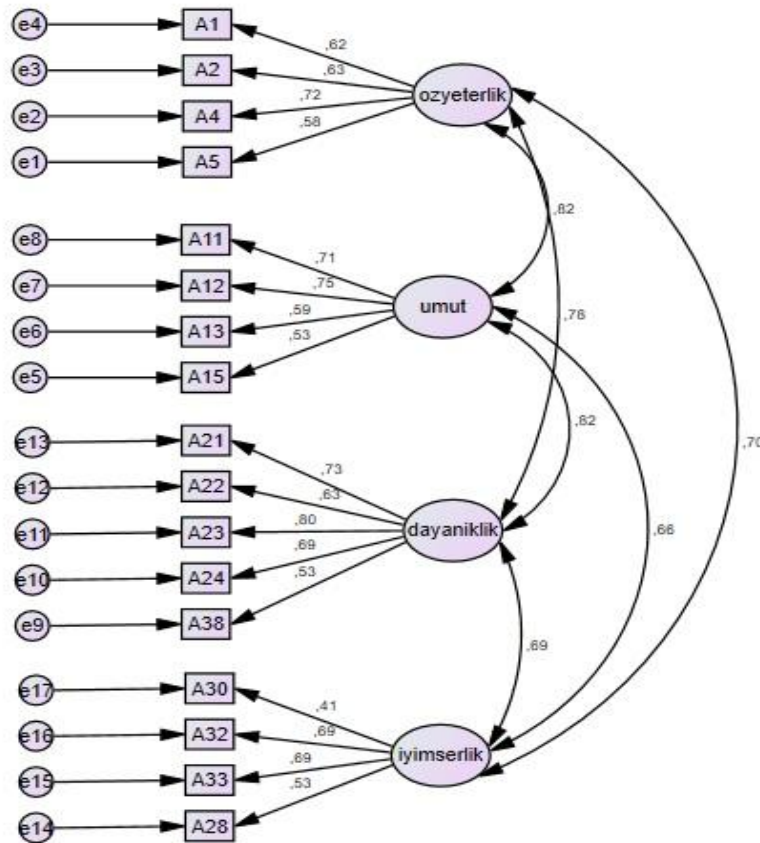
Modelin verilerle ne derece uyumlu olduğu incelenirken değerlendirilen bir başka değer de Yaklaşık Hataların Ortalama Kareköküdür (RMSEA-Root Mean Square Error of Approximation). Bu sonucun değerlendirilmesi de tıpkı RMR gibidir ve değer .05'ten küçük olması mükemmel; .05 ile .08 arasında olması da iyi uyumu ifade etmektedir (Çokluk vd., 2010; Gürbüz & Şahin, 2016). Elde edilen sonuçlara göre RMSEA değerinin .059 olduğu ve iyi uyum değerleri arasında bulunduğu söylenebilir.

Önerilen model ve birbiri ile iç içe geçmiş diğer olası modelleri karşılaştıran model uyum indeksleri kapsamında karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI-Comparative Fit Index),

Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI-Normed Fit Index), Uyum iyiliği İndeksi (GFI-Goodness of Fit Index), Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI-Adjusted Goodness of Fit Index) de yer almaktadır. Bu değerlerin .95 veya daha büyük olması mükemmel uyuma; .90 ile .95 arasında olması da iyi uyuma işaret etmektedir (Çokluk vd., 2010; Gürbüz & Şahin, 2016). Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre CFI=.93, NFI=.91, GFI=.94 ve AGFI=.92 olarak bulunmuştur. Buna göre CFI, NFI, GFI ve AGFI değerleri iyi uyum değerleri arasında bulunmaktadır.

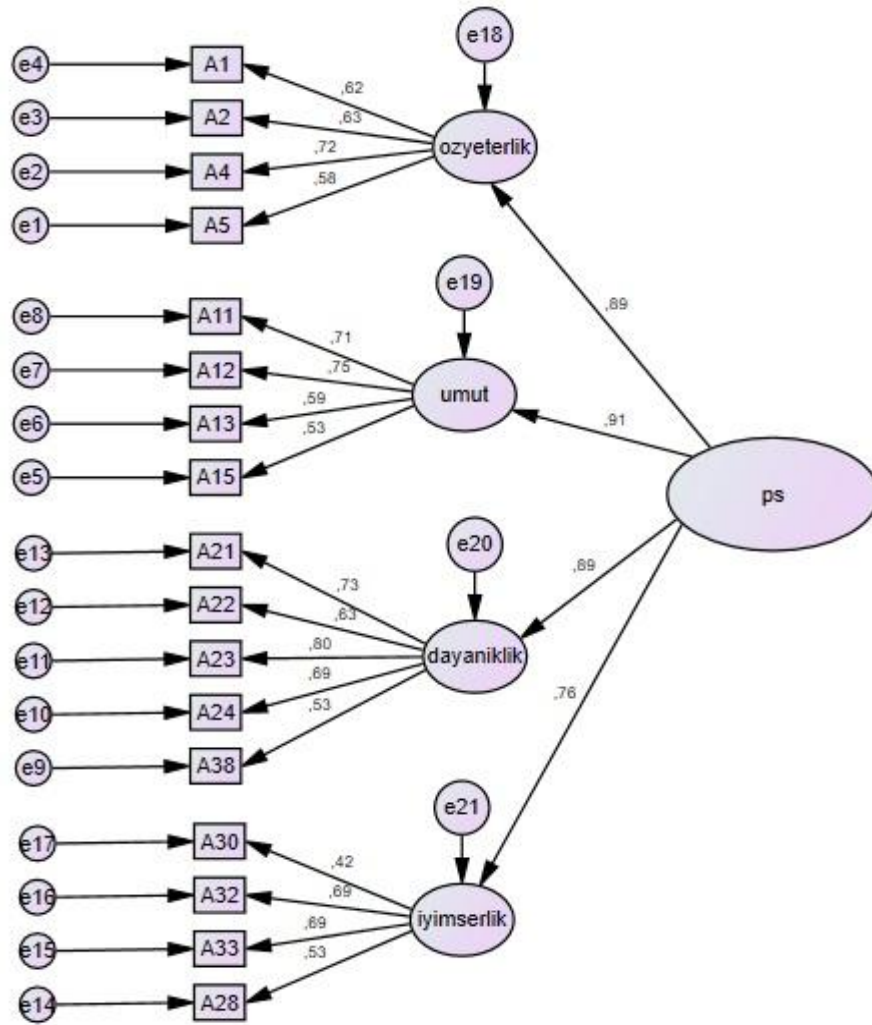
Özetle söylenecek olursa; doğrulayıcı faktör analizi sonucundan elde edilen uyum iyiliği değerlerinin açıklanmasında, " χ^2/sd " oranının 2 veya daha az olması, GFI, AGFI, NFI ve CFI değerlerinin ".95" veya üzerinde olması, RMSEA ve RMR değerlerinin ise ".05" ve altında olması model-veri uyumunun mükemmel olduğunu ifade edilmektedir. Bunun yanında; " χ^2/sd " oranının 2 ile 5 arasında olması, GFI, AGFI, NFI ve CFI değerlerinin ".90" ya da üzerinde olması, RMSEA ve RMR göstergelerinde ise ".08" den küçük olması model-veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu ifade edilmektedir (Brown, 2006, Çokluk vd., 2010; Hu & Bentler, 1999; Schumacker & Lomax, 2010; Şimşek, 2007; Tabachnick & Fidell, 2007). Tablo 2'de gösterilen uyum iyiliği indeks değerleri incelendiğinde, ölçeğin modelinin yapı geçerliğine yeterince sahip olduğu ve ölçeğin dört faktörlü yapısının doğrulandığı ifade edilebilir.

Birinci düzey DFA sonucunda elde edilen path diyagramı Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'ne İlişkin Birinci Düzey DFA Sonucunda Elde Edilen Standardize Edilmiş Çözümleme Değerlerinin Diyagram Gösterimi

İkinci düzey DFA sonucunda elde edilen path diyagramı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'ne İlişkin İkinci Düzey DFA Sonucunda Elde Edilen Standardize Edilmiş Çözümleme Değerlerinin Diyagram Gösterimi

İkinci düzey DFA sonucundaki uyum indeksleri, birinci düzey DFA sonucunda ulaşılan uyum iyiliği indeksleri ile benzerlik göstermektedir. İkinci düzey DFA sonucu ulaşılan uyum indeksleri şöyledir: $\chi^2=463.294$, $p=.000$, $sd=115$, $\chi^2/sd=4.029$, $RMSEA=0.058$, $NFI=0.91$, $CFI=0.93$, $GFI=0.94$, $RMR=0.037$. Bu sonuçlara göre uyum indekslerinin iyi ya da mükemmel uyuma sahip olduğu ifade edilebilir.

Genel bir değerlendirmeyle yapılan birinci ve ikinci düzey DFA ile ulaşılan bu değerler ölçek için model veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucu elde edilen veriler, Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'nin yapı geçerliğini doğrulayan kanıtlar sunmuştur.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği (PSAÖ) Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenilirliğini saptamak amacıyla her bir faktörde yer alan maddelerin iç tutarlılığını tespit etmek için yapılan analizler sonunda, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları, öz yeterlilik boyutu için ".77", dayanıklılık boyutu için ".82", iyimserlik boyutu için ".70" ve umut boyutu için ".71" olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tümü için ".88" olarak hesaplanmıştır. Psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının ".70" ve daha yüksek olması, test

puanlarının güvenilirliği için yeterli olduğu belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2016). Genel olarak güvenilirlik katsayısının “.90” civarında mükemmel, “.80” civarında çok iyi, “.70” civarında yeterli, “.50”nin altında ise yetersiz olduğunu işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin ulaşılan bulgular, ölçekte yer alan maddelerin iç tutarlılık düzeylerinin literatürde kabul edilen değerlerin üstünde olduğunu ifade etmektedir.

Ölçeğin zamana karşı tutarlılığını belirlemek üzere ise, İnönü Üniversitesinde Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 56 öğrenciye, üç hafta ara ile ölçme aracı uygulanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda, ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı “.824” olarak hesaplanmıştır.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'nin hem birinci hem de ikinci düzey DFA sonucunda yeterli uyum indekslerinin elde edilmesi, ölçeğin hem alt boyutlarında hem de tamamında toplam puan üzerinden işlem yapılabileceğini ortaya koymaktadır.

Yukarıda elde edilen bulgular sonucunda, üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarını tespit etmek için geliştirilen ölçme aracının geçerli ve güvenilir olduğu ifade edilebilir. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular neticesinde, üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarını belirlemek üzere geliştirilen ölçme aracının istenen psikometrik özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Aşağıdaki Tablo 3'te ölçekte yer verilen maddeler ve maddelerin oluşturulmasında yararlanılan kaynaklar belirtilmiştir.

Tablo 3.

Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'nde Yer Alan Maddeler ve İlgili Kaynaklar

Alt Boyutlar	Maddeler	Kaynaklar
Özyeterlilik	1 Kendine güvenen bir insan olduğumu düşünürüm.	Sherer vd., 1982; Tösten, 2015; Yıldırım & İlhan, 2010
	2 Bir görevin üstesinden gelmek için gerekirse daha fazla çalışırım.	Sherer vd., 1982; Yıldırım & İlhan, 2010
	3 Bir topluluk karşısında konuşurken kendimden emin olurum.	Luthans vd., 2007
	4 Beni zorlayan işlerde kimden yardım alacağımı bilirim.	Tösten, 2015
Umut	5 Amacıma ulaşmak için bir yol seçerim.	Çetin & Basım, 2012; Erkuş & Afacan Fındıklı, 2013; Luthans vd., 2007; Snyder vd., 1996
	6 Belirlediğim yolda ilerleyecek yeteneğim vardır.	Luthans vd., 2007
	7 Yaşadığım problemlerin beni olgunlaştıracağına inanırım.	Tösten, 2015
	8 Geleceğimin ümit verici olduğunu hissederim.	
Psikolojik Dayanıklılık	9 Zorlukların üstesinden gelirim.	Luthans vd., 2007
	10 Stresle başa çıkabilirim.	Luthans vd., 2007
	11 Çevredeki olumsuzluklarla mücadele edebilirim.	Tösten, 2015
	12 Çevremdeki bir sorun için yapıcı katkılar sağlarım.	Tösten, 2015
	13 Benim için aşılamayacak sorun yoktur.	Basım & Çetin, 2011

Alt Boyutlar	Maddeler	Kaynaklar
İyimserlik	14 Olaylara "her işte bir hayır vardır" düşüncesi ile yaklaşırım.	Çetin & Basım, 2012; Luthans vd., 2007
	15 Yaşadığım olaylara iyi tarafından bakarım.	Çetin & Basım, 2012; Erkmen & Esen, 2012; Erkuş & Afacan Fındıklı, 2013; Luthans vd., 2007; Scheier & Carver, 1985
	16 Hayat dolu bir insanım.	Tösten, 2015
	17 Yaşamımdan memnunum.	Gülcan & Nedim Bal, 2014

Ölçekte yer alan her madde, puan değeri olarak "1 = Beni Hiç Tanımlamıyorum", "2 = Beni Az Tanımlıyorum", "3 = Beni Orta Derecede Tanımlıyorum", "4 = Beni İyi Tanımlıyorum", "5 = Beni Çok İyi Tanımlıyorum" seçeneklerinden oluşan, Likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Ölçme aracından yer alan soruların tamamı olumlu ifadelerden oluştuğundan, alınan puanların artması üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarının yüksek olduğunu, azalması ise üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarının düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğin her bir boyutunda yer alan madde sayısı, alınabilecek en yüksek ve en düşük puanlar ve bu puanların nasıl yorumlanması gerektiği aşağıdaki Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'nin Boyutları, Boyutlardan Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puanlar ve Yorumlanması

Boyut	Boyuttan Alınabilecek En Düşük Puan	Boyuttan Alınabilecek En Yüksek Puan	Boyuttan Alınan Puanlar Arttıkça
Özyeterlilik	4	20	Öğrencilerin özyeterlilik algılarının yüksek olduğu ifade edilebilir.
Umut	4	20	Öğrencilerin umut algılarının yüksek olduğu ifade edilebilir.
Psikolojik Dayanıklılık	5	25	Öğrencilerin psikolojik dayanıklılık algılarının yüksek olduğu ifade edilebilir.
İyimserlik	4	20	Öğrencilerin iyimserlik algılarının yüksek olduğu ifade edilebilir.
Toplam	17	85	Öğrencilerin Psikolojik sermaye algılarının yüksek olduğu ifade edilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, öğrencilerin psikolojik sermaye algılarını belirlemeye yönelik 17 maddeden oluşan "Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği" geliştirilmiştir. Elde edilen ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır: Özyeterlilik, Umut, Psikolojik Dayanıklılık ve İyimserlik.

Sonuç olarak, 17 madde ve dört alt boyuttan oluşan "Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği'nin (PSAÖ)" üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye algılarının tespit edilmesi için kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Bu ölçek aracılığı ile lisans düzeyindeki öğrencilerin psikolojik sermayelerine ilişkin algılarını belirlemek mümkün olabilecektir ve alanyazında belirlenen önemli bir eksikliği gidereceği düşünülmektedir. Çünkü

bir yandan Türkiye yükseköğretiminin yapı ve işleyişi ile öte yandan da toplumsal ve kültürel kodlarımızla örtüşen bir psikolojik sermaye algıları ölçeği bulunmamaktadır.

Her ne kadar elde edilen ölçeğin verileri İnönü üniversitesindeki öğrencilerden toplanmış olsa da ölçeğin farklı çalışmalarda kullanılması ve iç tutarlık katsayılarının tekrardan hesaplanması önerilebilir. Elde edilen psikolojik sermaye algıları ölçeği beşli Likert tipinde geliştirilmiştir ama son zamanlarda değerlendirmelere zenginlik katmak amacıyla yedili ve dokuzlu Likert tipi ölçekler geliştirilmeye başlanmıştır. Bundan dolayı bundan sonraki çalışmalarda ölçeğin yedili Likert tipinde tekrar düzenlenmesi ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması önerilebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için İnönü Üniversitesi Rektörlüğünden (23.05.2018- E.41324) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Akçay, V. H. (2011). Pozitif psikolojik sermayenin kişisel değerler bakımından iş tatminine etkisi ve bir araştırma. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atila F. (2019). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye, sınıf bağlılığı ve okula yabancılaşma algıları arasındaki ilişkinin analizi. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Balcı, A. (2004). Sosyal bilimlerde araştırma. Pegem Yayıncılık
- Bandura, A. (1994). Self-Efficacy. *Encyclopedia of Human Behavior*, 4, 71-81.
- Bandura, A. (2012). On the functional properties of perceived self-efficacy revisited. *Journal of Management*, 38, 9-44.
- Basım, H. N. & Çetin, F. (2011). Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (22.Ed)*. Pegem Akademi.
- Çeçen, A. R. (2006). Duyguları yönetme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (26), 101-113.
- Çetin, F. & Basım, H. N. (2012). Örgütsel psikolojik sermaye: bir ölçek uyarlama çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, 45(1), 121-137.
- Çimen, İ. (2015). Öğretmenlerin psikolojik sermaye algısına ilişkin faktörlerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları: Pegem Akademi*.
- Demirbilek, N., & Atila, F. (2021). Factors affecting university students' learned helplessness, *International Online Journal of Educational Sciences*, 13(3), 919-929.
- Erkmen, T. & Esen, E. (2012). Bilişim sektöründe çalışanların psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (2).
- Erkuş, A. (2014). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme (2.Ed)*. Pegem Akademi Yayınları.
- Erkuş, A. & Afacan Fındıklı, M. (2013). Psikolojik sermayenin iş tatmini, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 302-318.
- Gable, S. & Haidt, J. (2005). What (and why) is positive psychology. *Review of General Psychology*, 9 (2), 103-109.
- Gülcan, A. & Nedim Bal, P. (2014). Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi e-ISSN: 2148-2659*, 2 (1(ÖZEL)), 41-52.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-yöntem-analiz (3.Ed)*. Seçkin Yayıncılık.
- Hu, L. & Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- İştar Işıklı, E. (2018). Üniversite öğrencilerinde psikolojik sermaye: Düzce ilinde bir alan araştırması. *Ekev Akademi Dergisi*, 22 (73).
- Kalyar, M. N. (2017). Psikolojik sermaye, lider-üye etkileşimi ve motivasyon ara değişkenleri bağlamında etik liderliğin yaratıcılık ve performans üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keleş, H. N. (2011). Pozitif psikolojik sermaye: tanımı, bileşenleri ve örgüt yönetimine etkileri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 3 (2), Issn: 1309 -8039 (Online).

- Keser, S. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin otantik liderlik ve psikolojik sermaye özelliklerinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
- Luthans, F. (2002a). Positive organizational behaviour: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Executive*, 16 (1), 57-72.
- Luthans, F. (2002b). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23 (6), 695-706.
- Luthans, F. & Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33 (2), 143-160.
- Luthans, F., Avey, J. B. & Patera, J. L. (2008). Experimental analysis of a web-based training intervention to develop psychological capital. *Academy of Management Learning and Education*, 7, 209-221.
- Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J. & Peterson, S. J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human Resource Development Quarterly*, 21 (1), 41-67.
- Luthans, F., Avey, J. B., Clapp-Smith, R. & Li, W. (2008). More evidence on the value of chinese workers' psychological capital: a potentially unlimited competitive resource? *The International Journal of Human Resource Management*, 19 (5), 818-827.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B. & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60 (3), 541-572.
- Luthans, F., Luthans, K. W. & Luthans, B. C. (2004). Positive psychological capital: Beyond human and social capital. *Business Horizons*, 47 (1), 45-50.
- Luthans, F., Norman, S. M., Avolio, B. J. & Avey, J. B. (2008). The mediating role of psychological capital in the supportive organizational climate-employee performance relationship, *Journal of Organizational Behavior*, 29 (2), 219-238.
- Luthans, F., Youssef, C. M. & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. Oxford University Press.
- Nelson, D. & Cooper, C. L. (2007). *Positive organizational behavior*. London, Sage Publication.
- Özen Kutunis, R. & Yıldız E. (2014). Pozitif psikoloji ile pozitif örgütsel davranış ilişkisi ve pozitif örgütsel davranış boyutları üzerine bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 5 (11), 135-154.
- Pallant, J. (2011). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (4. Edt.)*. Open University Press.
- Peterson, S. J., Luthans, F., Avolio, B. J., Walubwa, F. O. & Zhang, Z. (2011). Psychological capital and employee performance: A latent growth modelling approach. *Personnel Psychology* 64, 427-450.
- Polatçı, S. (2011). Psikolojik sermayenin performans üzerindeki etkisinde iş aile yayılımı ve psikolojik iyi oluşun rolü. Yayımlanmamış doktora tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Scheier, M. F. & C. S. Carver (1985). Optimism, coping and health: assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health Psychology*, 4, 219-247.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A beginners guide to structural equation modeling*. Routledge.
- Seligman, M. E. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55 (1), 5-14.
- Seligman, M.E.P. (1998). *Learned optimism*. Second edition. Pocket Books.
- Sherer M., Maddux J. E., Mercandante B., Prentice-Dunn S., Jacobs B. & Rogers R. W. (1982). The selfefficacy scale: construction and validation. *Psychol Rep*, 51 (2), 663-671.

- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13 (4), 249-275.
- Snyder, C. R., Sympson, S. C., Ybasco, F. C., Borders, T. F., Babyak, M. A. & Higgins, R. L. (1996). Development and validation of the state hope scale. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70 (2), 321-335.
- Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. Ekinoks Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th Ed.). ThousandOaks, CA: Sage Publications.
- Tösten, R. (2015). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerine ilişkin algılarının incelenmesi. Yayımlanmamış doktora tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Walumbwa, F. O., Luthans, F., Avey, J. B. & Oke, A. (2011). Authentically leading groups: The mediating role of collective psychological capital and trust. *Journal of Organizational Behaviour*, 32, 4-24.
- Wood, R. & Bandura, A. (1989). Impact of conceptions of ability on self-regulatory mechanisms and complex decision making, *Journal of Personality and Social Psychology*, 56 (3), 408.
- Wooley, L., Caza, A. & L. Levy (2011). Authentic leadership and follower development: psychological capital, positive work climate, and gender. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 18(4), 438-448.
- Yavuz, S. (2012). İşletmelerde sosyal sermayenin ölçümlenmesi ve raporlanmasına yönelik bir araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Yıldırım, F. & İlhan İ. Ö. (2010). Genel özyeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21 (4), 301-8.

Ekler

Ek 1: Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği

	<i>Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyarak katılma derecenizi, her bir ifadenin karşısında yer alan derecelendirme seçeneklerinden uygun olanını (X) işareti koyarak belirtiniz. Lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız.</i>	Beni hiç tanımlamıyor	Beni az tanımlıyor	Beni orta derecede tanımlıyor	Beni iyi tanımlıyor	Beni çok iyi tanımlıyor
1	Kendine güvenen bir insan olduğumu düşünürüm.					
2	Bir görevin üstesinden gelmek için gerekirse daha fazla çalışırım.					
3	Bir topluluk karşısında konuşurken kendimden emin olurum					
4	Beni zorlayan işlerde kimden yardım alacağımı bilirim.					
5	Amacıma ulaşmak için bir yol seçerim.					
6	Belirlediğim yolda ilerleyecek yeteneğim vardır.					
7	Yaşadığım problemlerin beni olgunlaştıracağına inanırım.					
8	Geleceğimin ümit verici olduğunu hissederim.					
9	Zorlukların üstesinden gelirim.					
10	Stresle başa çıkabilirim.					
11	Çevredeki olumsuzluklarla mücadele edebilirim.					
12	Çevremdeki bir sorun için yapıcı katkılar sağlarım.					
13	Benim için aşılamayacak sorun yoktur.					
14	Olaylara "her işte bir hayır vardır" düşüncesi ile yaklaşırım					
15	Yaşadığım olaylara iyi tarafından bakarım.					
16	Hayat dolu bir insanım.					
17	Yaşamımdan memnunum.					

Ek 2: Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği Madde Boyut Dağılımı*

Özyeterlilik	Umut	Psikolojik Dayanıklılık	İyimserlik
1	5	9	14
2	6	10	15
3	7	11	16
4	8	12	17
		13	

İletişim/Correspondence

Dr. Fulya ATİLA

fulyaozer88@gmail.com

Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ

burhanettindonmez@baskent.edu.tr